

СОВЕТСКИЙ ЈУУ-ЈЕПСЕЛДҮ
ИЙДЕ-КУЧТЕРИСКЕ МАК!

***Агитатордын
БЛОКНОДЫ***

1984

ФЕВРАЛЬ

2 №

Бастыра ороондордын пролетарийлери, бириккилегер!

АГИТАТОРДЫН БЛОКНОДЫ

КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын пропаганда
ла агитация бөлүги

1984 j.
февраль
2 №

Алтайдын бичиктер чыгарар издательствозынын
Туулу Алтайдагы бөлүгү

Горно-Алтайский обком
Библиотечка Читальный зал

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

Редакционная коллегия

Подписано в печать 29. 02. 1984 г. АН 11128. Формат 60×84 1/16.
Усл. п. л. 2,09. Уч.-изд. л. 1,76. Тираж 460. Заказ 761. Цена 4 коп.

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного издательства. 659700
г. Горно-Алтайск, ул. Горно-Алтайская, 36. Горно-Алтайская типогра-
фия, пр. Коммунистический, 27.

АГИТАЦИЯНЫҢ ЛА ПРОПАГАНДАНЫҢ ОНЧО АРГАЛАРЫЛА

Бистин орооныстың жүрүминде жаан учурлу общественно-политический керек — СССР-дин Верховный Советине Выборлор өткүрер күн там ла жууктап келип јат. Ишкүчиле јаткандардын коллективтери бойларының жуундарында эн бийик государственный јанга депутаттың кандидаттарын көстөдилер. Округтардын избирательный комиссиялары бойларының кандидаттарын регистрировать эттилер.

Горно-Алтайский автономный областтан СССР-дин Верховный Советинин Национальносттор Советине беш депутат тудулып јат. Олорго кандидаттар эдип, 706 номерлү Катунский избирательный округ аайынча Сибирьде сад өскүрер институттың директоры Ида Павловна Калинина көстөлгөн. И. П. Калинина Горно-Алтайск городто өскөн, үренген ле иштеген. Көп катап КПСС-тин Горно-Алтайский обкомының членине, албатының депутаттарының областной ло краевой Советтеринин депутадына тудулган, СССР-дин онынчы катап тудулган Верховный Советинин депутады болгон. Эмди партияның краевой комитединин члени, амыр-энчүни корыыр краевой Комитеттин председатели, совет үй улустың комитединин члени, академик.

Маймадагы 707 номерлү избирательный округта выборлор өткүрер комиссия СССР-дин Верховный Советинин Национальносттор Советине депутаттың кандидадына КПСС-тин Горно-Алтайский обкомының баштапкы качызын нөк. Ю. С. Знаменскийди регистрировать этти.

Нөк. Юрий Степанович Знаменскийди округ аайынча депутаттың кандидадына Карымдагы ла Ыныргыдагы совхозтордын, ченемел өткүрер Горно-Алтайский агашкомбинаттың коллективтери көстөгөндөр. Выборлор өдөтөн 4 мартта округка кирип турган Турачак, Чой ло Майма аймактардын избирательдери бойларының үндерин Юрий Степанович Знаменский учун берерлер.

Выборлор алдында Ондойдо өткөн окружной жуунда Кош-Агаш, Улаган ла Ондой аймактардын общественный организацияларының ла ишкүчиле јаткандарының коллективтеринин чыгартулу улузы СССР-дин Верховный Советинин На-

циональностьтор Соведине Ондойдогы 708 номерлү избирательный округ аайынча депутаттын кандидадына Ондой аймакта XXIV партсъездтин адыла адалган колхозтын колхозчызын нök. Ечешева Светлана Ерельдеевнаны көстөгөнин жаратты.

Нök. Ечешева С. Е. ВЛКСМ-нин члени, школдо үренеле, төрөл колхозында уй кабырар ла азыраар иште иштеп јат. Оны СССР-дин Верховный Совединин депутадына кандидат эдип, Ондой аймакта XXIV партсъездтин адыла адалган колхозтын, Улагандагы совхозтын коллективтери көстөгөн. Выборлор өдөр күнде Ондойдогы 708 номерлү округтын избирательдери бастыразы, бир кижичилеп, бойлорынын үндерин Светлана Ерельдеевна Ечешева учун береринде аланзу јок.

СССР-дин Верховный Совединин Национальностьтор Соведине Кан-Оозындагы 709 номерлү избирательный округ аайынча депутаттын кандидадына нök. А. Я. Майманов көстөлдү.

Артур Ялбагаевич Майманов Көксуу-Оозы аймакта «Көксуудагы» совхозтын Корумдудагы фермазынын озочыл ишмекчизи 1983 жылда фермада комсомольский организациянын качызына тудулган. Бежинчи жыл жылкычы болуп иштеп туру. Јакшы ижи учун путевка алала, 1980 жылда Москвада өткөн олимпиадага барып жүрген.

Кан-Оозындагы 709 номерлү округтын избирательдери бойлорынын үндерин коммунисттердин ле партийный эместердин бузулбас бирлигинин кандидады — Артур Ялбагаевич Майманов учун берерге белетенип турулар.

Албатынын депутаттарынын Алтайский краевой Совединин исполнительный комитединин председатели нök. Мищенко Виктор Тимофеевич СССР-дин Верховный Совединин Национальностьтор Соведине депутаттын кандидады эдилеп, Шебалиндеги 710 номерлү избирательный округта көстөлдү.

Нök. В. Т. Мищенконы депутаттын кандидады эдип, 571 номерлү ПМК-нын, Алтайда ченелте өткүрер хозяйствонун ла «Каракольский» совхозтын коллективтери көстөгөнин Шебалин аймактын ишкүчиле јаткандарынын коллективтеринин чыгартулу улусы выборлор алдындагы јуунга јуулала, жараттылар. Нök. Виктор Тимофеевич Мищенконы Шебалиндеги 710 номерлү избирательный округтын выборлор өткүретен комиссиязы бу округ аайынча депутаттын кандидадына регистрировать этти.

СССР-дин Верховный Совединин Национальностьтор Соведине РСФСР-ден 3 номерлү Алтайский избирательный ок-

руг аайынча депутаттын кандидадына Алтайский крайда Славгородский райондо Кировтын адыла адалган колхозтын председатели нок. Шнайдер Фридрих Фридрихович, СССР-дин Верховный Советтин Советтер Союзына 63 номерлү Горно-Алтайский избирательный округ аайынча депутаттын кандидадына КПСС-тин Тос Комитединин керектерин башкараачы нок. Кручина Николай Ефимович көстөлдү.

Округтар сайын өткөн жуундарда темдектелген кандидаттарды общественный организациялардын ла ишкүчиле жаткандардын коллективтери шүүжип жараттылар. Округтарда выборлор өткүрер комиссиялар кандидаттарды жөптөйлө, регистрировать эдип бичип салдылар.

Городто ло журттарда выборлор алдындагы өдүп турган жуундар избирательдердин политический эрчими тын, социалистический демократиянын кеми бийик болгонын, КПСС-тин ле Совет государствонун ичбойындагы ла тышжанындагы политиказын албаты-калык жарадып турганын керелейт.

Избирательный округтар сайын өткөн жуундарда куучын айткан улус СССР-дин Верховный Советтин депутаданын кандидаттарына көстөлгөн улус совет албатынын эн талдама уулдары ла кыстары, коммунисттердин ле партийный эместердин бузулбас бирлигинин кандидаттары болгонын темдектдилер. Бу жуундарда избирательный участоктор сайын кандидаттардын бүдүмжилү улузы жөптөлдү, 4 мартта ончогор избирательный участокторго келип, коммунисттердин ле партийный эместердин кандидаттары учун үнигер беригер деп избирательдерге кычыру эттилер.

Бу күндерде агитпункттарда иш кайнап туру. Олордо, предприятиелердеги кызыл толыктарда, улус журтап жаткан жерлерде агитаторлордын партийный сөзи угулат. Ветерандарла, иштин озочылдарыла, башкараачы ишчилерле, жербойындагы Советтердин депутаттарыла туштажулар өдүп туру. Бистин бүдүрип турган ижис, задачаларыс ла пландарыс керегинде жаан куучын болуп жат. Агитаторлор ло политинформаторлор калганчы выборлордын кийинде болгон жангыртулар, кубулталар, једип алган једимдер керегинде куучындагылайт. Ишкүчиле жаткандарды орооныстын ээзи эткен социалистический демократия буржуазный обществодо демократиядан артыкту болгонын жартагылайт.

Горно-Алтайск городто 69 агитколлектив төзөлөлө, иштеп туру, олардын заведующийлери партиянын горкомында аңылу үредү өткөндөр. Агитколлективтер бир муннан ажыра агитаторлорды ла политинформаторлорды бириктиргилейт.

Городто јирме алты агитпункт ачылган. Олордын заведуующийлерине идеологический ле јартамал-политический ишти башкарып билер, бийик үредүлү улус јөптөлгөн. Агитпункттар кееркеде јазалган, выборлорго учурлалган литературала, газет-журналдарла јеткилделген. Анчада ла Н. П. Каратаева, В. Г. Истомина, В. Л. Сафронов башкарып турган агитпункттар јакшы иштеп турулар. Олордо кажы ла күн коммунист-агитаторлор дежурить эткилейт. Избирательдерле план аайынча лекциялар, докладтар болуп, туштажулар өдөт. Мында соныркап турган кажы ла суракты јартап угуп алар аргалу.

6-чы номерлү школдогы агитпунктта быјыл баштапкы катап үн беретен јитт избирательдерле иштеерине аңылу ајару эдилет. Олорго аңылу толык јазалган, анда советский избирательный система, бистинг общественонун јүрүми, конституция керегинде литература јуулган.

Городто жилмассивтинг (улус јурттаар көп тураларлу) микрорайонында эки јарым мунг избирательдер бар, пенсионерлер, айыл ээзи үй улус көп. Олордын ортодо иш өткүрерине эки агитпункт ачылды. Бирүзи — школ-интернатта, экинчизи 1931 номерлү автоколоннада. Агитаторлор избирательдерди агитпунктка јууп, эмезе олордын јуртаган јерлерине барып, депутатка кандидаттар керегинде куучындап, өскө дө јартамал иш өткүрип турулар.

Партиянын Маймадагы райкомынын пропаганда ла агитация бөлүги аймакта «выборлордон выборлорго јетире» деген сегис лекторий ачты. Олордын программазында коммунисттердин ле партийный эместердин кандидаттары керегинде куучын өткүрери, СССР-дин Конституциязы, выборлор өткүрер система, советский демократия керегинде лекциялар кычырары, бүдүрип турган хозяйственный иштер керегинде башкараачы ишчилер докладтар эдери пландалган.

Бистинг областьта көп избирательдер мал өскүрип турган ыраактагы фермаларда, турлуларда иштеп ле јуртап јадылар. Партийный организациялар агитколлективтердин ижин олордын ортодо јартамал иш өткүрерине ууландырат.

Је оныла коштой выборлорго белетенер иште једикпестер ле тутактар бар. Оны партиянын обкомынын бюрозы январь айдын учында «СССР-дин Верховный Соведине выборлор өткүрерине белетенери јанынан КПСС-тин Чойдогы райкомы өткүрип турган төзөмөл лө јартамал-политический ижи керегинде» јөбинде темдектеди. Аймакта выборлорго учурлалган агитация јербойындагы задачаларды бүдүрериле колбузы

жок өдүп турган парторганизациялар бар. Агитпункттарды газет журналдарла, выборлорго учурлалган литературала једикпестү јеткилдеп турулар. Оромдордо, административный тураларда көргүзүлү агитация, кычырулар, диаграммалар, плакаттар јангыртылбаган јурттар бар.

Выборлорго белетенеринде андый једикпестер ле тутактар өскө дө аймактарда көп учурап јат. Партиянын обкомынын бюросы КПСС-тин Чойдогы ла өскө дө райкомдорын, баштамы партийный организацияларды СССР-дин Верховный Советине выборлорго белетенеринде једикпестерди јоголтсын, парторганизациялардын, јербойындагы Советтердин исполкомдорынын, профсоюзный ла комсомольский организациялардын, участковый избирательный комиссиялардын выборлорго белетенер өйдө ижин тынгытсын деп молјонды.

Өткүрип турган төзөмөл лө јартамал-политический иш КПСС-тин Төс Комитединин декабрь айдагы (1983 ј.) Пленумнын јөптөрин, нөкөр Ю. В. Андроповтын Пленумдагы куучынында айдылган түп-шүүлтелерди ле задачаларды бүдүрерин јеткилдеерине ууланар учурлу.

Выборлор өткүрерине белетенген өйдө 1984 јылдын баштапкы кварталынын государственный пландарын кыйа баспастан бүдүрери, иштин арбынын бийиктедери, продукцияны иштеп алар бааны јабызадары, дисциплинаны тыгыдары учун тартыжуга ишкүчиле јаткандарды көдүрерге тuzаланар, выборлорды иште јангы једимдерге уткыыры учун социалистический мөрөйдө элбедер керек.

Выборлор алдындагы јартамал-политический иш областын, аймактын, колхозтын, совхозтын, предприятиенин экономический ле социальный өзүминин задачаларыла колбулу болор учурлу. Колхозтордогы ла совхозтордогы агитколлективтер малды јакшы кыштадып чыгарарына, кышкы өйдөмалдан алар продукталарды көптөдөрине, јаскы јалаң ижине белетенерин тыгыдарына ајару эткени тuzалу болор.

Ишкүчиле јаткандардын коллективтеринде, улус јуртаган јерлерде, ыраактагы фермаларда ла турлуларда кажы ла избирательге партиянын сөзин јетирери — агитатордын ла политинформатордын, лектордын кереги. Андый амадула бирлик политкүндер, сурактардын ла каруулардын энгирлерин өткүрери, депутатка кандидаттар избирательдерле тушташканы, партиянын, јуунын ла иштин ветерандары, иштин озочылдары агитпункттарда јнит избирательдердин алдына куучын айтканы јаан тuzа јетирер.

Агитационно-пропагандистский иште КПСС-тин ле Совет

государствонун тышјанындагы политиказын јартаарына, амыр-энчүни тыгыдары, јуу-јепселдерди көптөдөрүн токтодоры, ядерный јуу-чакты болдыртпазы јанынан нөк. Ю. В. Андроповтын Угузуларынын, Совет башкарунын шүүлтелеринин јаан политический учурын куучындап берерине аңылу ајару эдер керек.

СССР-дин Конституциязынын төс ээжилерин, улустын праволоры ла эдетен керектери бирлик болгонын, партиянын Ленинский национальный политиказын, социализмде јүрүм артыкту болгонын јүрүмнен көргүзери јаан учурлу.

Выборлорго белетенеринде элбек ишти агитпункттар, избирательдердин клубтары бүдүрер учурлу. Олор канча ла кире кееркеде јазалза, избирательдер анча ок кире јилбиркеп јуулар. Выборлорго белетенген өйдө агитационно-пропагандистский, культурно-јартамал иш өткүреринде башкараачы ишчилер элбеде туружар учурлу. Јартамал ишке јөмөлтөзин клубтар, культуранын туралары, кинотеатрлар, библиотекалар, өскө дө культурно-просветительный ла спортивный организациялар эдер аргалу.

Выборлорго белетенгени бистин бастыра ижистин көрүзи болуп өдөр. Туулу Алтайдын ишкүчиле јаткандары СССР-дин Верховный Советине выборлор өткүрер күнди иште јаңы јаан једимдерле, политический бийик көдүрингиде уткырында алаңзу јок.

ОБЛАСГЬТЫН ПРОМЫШЛЕННОЗЫНЫН ӨЗУМИ

СССР-дин Верховный Соведине калганчы выборлордон бу выборлорго јетире өткөн 1979—1983 жылдардын туркунына бистин область бойынын экономический ле социальный өзүминде јаан једимдерге једип алды. Туулу Алтайдын промышленнозы текши продукцияны 501 миллион салковойго эдип чыгарды. Бу тоодон 49 миллион салковойдын продукциясы госуларствонун фондына барды. Товарный продукцияны эдип чыгарары 26 процентке өсти.

Производство көп нургунында науканын ла техниканын өзүминин једимдерин тuzаланганы ажыра өсти. Ол јанынан Горно-Алтайскта бөс согор фабрикада јакшы иштегенин темдектеерге јараар. Предприятие калганчы үч жылда научно-технический өзүмди јеткилдеер јүстен ажыра иш бүдүреле, 118 жагы технологический јазалдар кондырды, 105 јазалды жагырта јазады.

Областьта иштин арбыны 26,4 процентке өсти. СССР-дин Верховный Соведине калганчы выборлор өдөр алдындагы 1978 жылда промышленностьто иштеп турган кажы ла кижы жыл чыгара 11,7 мун салковойдын продукциязын эткен болзо, 1983 жылда 14,8 мун салковойдын эдилген. Өзүм 3,1 мун салковой болды.

Өткөн беш жылдын туркунына производствоны текши өскүргениле коштой, номенклатурага јаан ажару эдилген. Беш жылдын туркунына тракторлор ремонттооры 13 процентке, моторлор жазаары 1,5 катап көптөди. Электрический самоварлар эдип чыгарары 15,1 мунга эмезе 25,5 процентке, бричкалар эдери 27 процентке, бөс эдип чыгарары 3,1 катап, тере өдүктер көктөөри 28 мун эжерге көптөгөн. Эт иштеп алары 264,9 тоннага, эмезе 8 процентке, сарју эдери 164,1 мун тоннага эмезе 24 процентке, сүттен продукция эдери 1 миллион 440,9 мун тоннага эмезе 15 процентке, сыр эдери 104,8 тоннага эмезе 5,5 процентке, калаш быжыары 137,7 мун тоннага эмезе 1,2 процентке, кондитерский аш-курсак эдери 1,5 катап көптөгөн.

1983 жылда областьтын промышленнозы жылдык планы

бастыра технико-экономический көргүзүлөр аайынча бүдүргөн. Пландалганына үзеери 6,7 миллион салковойдын текши продукциясы эдилген. Бу тоодон 3 миллион 288 мун салковойдын товарный продукциясы эдилеп табыштырылды.

1982 жылга көрө, 1983 жылда текши продукция эдери 2 процентке, товарный продукция 3 процентке көптөгөн, иштин арбыны 4 процентке өскөн. Шак ла иштин арбыны ол кире өскөн шылтуунда промышленность планга үзеери көп продукция берген. Областьта промышленный производство турушкан улустын тоозы 169 кижиге астаган.

Областьтын партийный ла советский органдары албаты элбеде тuzаланар товарларды көптөдөрине jaан ажару эдилп жадылар. 1983 жылда андый товарларды эдер план 110 процентке бүткен, ол тоодо культурно-бытовой товарлар эдеринин планы 103 процентке бүткен.

Устиги-Кадындагы ла Кан-Оозындагы агашхозтордын, Чамалдагы мехагашхозтын, Каракокшадагы агашпромхозтын, Горно-Алтайскта бөс согор ло кийим көктөөр фабрикалардын, облисполкомнын одын белетеер промышленнозынын предприятиялеринин, «Электробытприбор» заводтын, сыра кайнадар ла калаш быжыраp заводтордын, Маймада моторлор ремонттоор заводтын, «Подгорный» совхоз-заводтын, эткомбинаттын ла саржу-сыр эдер комбинаттын коллективтери албаты-калык тuzаланар товарлар эдилп чыгарар jakылталарды ажыра бүдүрдилер.

КАПИТАЛЬНЫЙ СТРОИТЕЛЬСТВОДО ЈЕДИМДЕР

Өткөн жылдын туркунына областьта капитальный строительството 255,5 миллион салковой, ол тоодо колхозтордон 35 миллион салковой акча чыгымдалган. 1979 жылдагы выборлор өдөр алдындагы 1938 жылда область капитальный строительството 92,1 миллион салковой акча тuzаланган болзо, 1983 жылда 56,9 миллион салковойды тuzаланды, эмезе капитальный строительството чыгымдар 35,1 процентке көптөгөн. Иштин арбынын өскүрери jaанынан иш өтти.

1978—1983 жылдарда Туулу Алтайда улус журтап жадар 314 мун квадратный метр текши кемдү туралар тудулды. Улус бойлорына тура тудары көптөди. Өткөн беш жылда областьтын туш улусы 46 мун квадратный метр текши кемдү туралар тудуп алгандар.

Беш жылдын туркунына 1860 бала үренер жагы школдор, 1725 бала жүрер сад ла ясля, 1125 кижип отураp жерлү клуб-

тар ла культураныг туралары, 476 орынду больницалар тудулды.

1983 жылда 53,2 миллион салковойдын, ол тоодо производство 35 миллион салковойдын тос фондторы бюткен.

Улус журтап жадатан 71 мунг квадратный метр туралар тудулган. 1978 жылдын кемине коро, улус журтап жадар туралар 5,5 процентке коп тудулган.

1983 жылда капитальный строителствонын планы облысполкомнын журт хозяйство аайынча управлениезинде 110 процентке, мелиорациянын ПМК-зында 123 процентке, «Горно-Алтайскуустрой» трестте 102 процентке, «облжуртхозхимиянын» управлениезинде 116 процентке бюткен.

Капитальный строителствонын пландарын Кан-Оозы, Коксуу-Оозы, Улаган ла Кош-Агаш аймактар бядурдилер.

Жербойындагы Советтерде капитальный строителствонын планы 100 процентке бюткен. Шебалинде жагы поликлиника, Кош-Агашта бытовой жеткилдеер комбинат тудулала, иштеп баштаган.

АЛБАТЫ-КАЛЫКТЫ БЫТОВОЙ ЖЕТКИЛДЕЕРИ

Туулу Алтайда улустын жадын-журюмин жарандырар иш жылдан жылга там ла жаранып барып жат. Калганчы откон торт жылдын туркунына областта албаты-калыкты бытовой жеткилдегени 23,3 миллион салковой болды, ол тоодо городто — 8,7 миллион, журт жерлерде 14,6 миллион салковой болды. 1983 жылда улусты бытовой жеткилдеери, 1982 жылдагызына коро, 16,8 процентке коптоди.

Бытовой жеткилдеер иштин коп нургуны облысполкомнын албаты-калыкты бытовой жеткилдеер управлениезинин предприелерине келижип жат. Олор бастыра иштердин 77 процентин бядурип турулар. 1979—1983 жылдардын туркунына бу предприелер албаты-калыкты 17,1 миллион салковойго жеткилдедилер. Ол тоодо журт жерлерде 11,8 миллион салковойго жеткилделген.

1983 жылда областтын албаты-калыгынын жадын-журюмин жарандырар 3,5 миллион салковойдын, ол тоодо журт жерлерде 2,5 миллион салковойдын жүзүн-башка иштер эдилген.

Откон жылдарда бытовой жеткилдеер иш жагыс ла текши коптогон эмес, же анайда ок бу жеткилдештин чындыйы жаранган, улустаг алган якылтаны бядурер ой кыскарды. 1979—1983 жылдарда улустаг якылталар алатан 26 жагы пункт, ол тоодо колхозтордо ло совхозтордо 24 пункт ачыл-

ды. 1983 жылда Туулу Алтайда 86 пункт, ол тоодо јурт јерлерде 57 пункт иштеген. 1978 жылда улусты бытовой јеткилдеери јанынан 476 иш эдилеп турган болзо, 1983 жылда 544 иш эдилди, ол тоодо јурт јерлерде 530 иш эдилген. Бу тоолор јурт јерде јуртап јаткан улус бытовой јеткилдеш јанынан городтогы улусла тендеже бергенин керелейт. Је андый да болзо, кезик јурттарда, анчада ла ыраактагы аймактарда малчыларды, турлуларда иштеп ле јуртап јаткан улусты бытовой јеткилдеери јанынан тын једикпестер барын темдектеер керек.

Эл-јонды транспортло јеткилдеери, улуска бойына тура тударына, айыл-јуртын јарандыларына, өскө дө болуш эдери јанынан јангыс ла бытовой јеткилдеер предприятиелердин коллективтери эмес, је анайда ок промышленный ла јуртхозяйственный предприятиелердин, организациялардын ла үчреждениелердин коллективтери кичеенер учурлу. Областьтын албаты-калыгынын керексингенин јеткилдеерге улус элбеде тузаланар товарларды көптөдөр лө бытовой јеткилдеерин јарандылар иштердин текши программазы тургузылып јат.

САДУ ТЫНГЫГАНЫ

1979—1983 жылдарда государствонын садузынын ла потребкооперациянын организациялары областьтын албаты-калыгына 879,4 миллион салковойдын товарларын саттылар.

Туулу Алтайда саду тынгыганы мындый тоолордон көрүнөт. 1978 жылда областьта 152,8 миллион салковойдын товарлары садылган болзо, 1983 жылда 200,7 миллион салковойдын товарлары садылды. Саду беш жылдын туркунына 49,5 миллион салковойго, эмезе 31,3 процентке көптөгөн. Потребсоюзтын системазында 36,5 процентке көптөгөн.

Областьта саду тынгырына, садыжар јерлер ле товарлар салып корыйтан складтар элбегени јаан јөмөлтө болды. 1978 жылда садыжар јерлердин текши кеми 38,2 мун квадратный метр болгон болзо, 1983 жылда 41,7 мун квадратный метрге јетире элбеди. Складтар көптөгөн, ичинин кеми элбеген.

Эл-јон курсактанар предприятиелердин ижи јаранды, олардын арга-чыдалы тыгыды. 1978 жылда эл-јон курсактанар предприятиелердин (ресторандардын, столовыйлардын ла өскөлөринин де) тоозы 208, јангыс өйдө 6,3 мун кичи отурып ажанар јерлү болгон болзо, 1983 жылда олардын тоозы 235-ке јетти, улус ажанып отурап јери 7,2 мунга јетти, эмезе 14,3 процентке көптөди.

Кижн бажына товарлар садары көптөдн. 1978 жылда областьтын садыжып турган предприятиелери жылына кижн бажына 896 салковойдын товарларын саткан болзо, 1983 жылда 1136 салковойдын товарлары садылган эмезе 26,8 процентке көп садылды.

ЈУРТ ХОЗЯЙСТВОНЫН КӨРГҮЗҮЛЕРИ

Өткөн жылдарда бистинг областьтын партийный организациязынын төс ажарузы агропромышленный комплексти тыгыдарына ла Аш-курсакты көптөдөр программаны бүдүрерине ууланды. 1979—1983 жылдардын туркунына областьтын јурт хозяйствозы государствого 27,7 мун тонна эт, 203,4 мун тонна сүт, 70,5 мун центнер түк ле ноокы, 795 килограмм аннын мүүзин, 9,6 мун тонна маала ажын, 13,8 мун тонна картошко, 5,7 мун центнер куманак табыштырган.

Бу жылдарда областьтын колхозторы ла совхозторы, өскөдө јуртхозяйственый предприятиелери 389 миллион салковойдын продукциязын иштеп алдылар, онын алдындагы беш жылдын туркунына эдилгенинен 4 процентке көп.

Он биринчи бешжылдыктын өткөн үч жылында јурт хозяйствонинг продукталарын государствого табыштырар јакылтаны область бүдүрип салды. Планга үзеери 648 тонна эт, 1716 тонна сүт, 2387 центнер түк, ол тоодо 1105 центнер ноокы, 2453 килограмм аннын мүүзин, 1759 тонна картошко, 279 тонна маала ажын, 309 центнер куманак, 214 центнер мед, 1968 тонна јилектер табыштырган.

Бу өдүп јаткан бешжылдыкта јурт хозяйствонинг продукциязын иштеп алары ла государствого садары, онынчы бешжылдыктагызына көрө, чик јок көптөөри билдирет. Жылына јурт хозяйствонинг продукциязын государствого табыштырары, 1976—1980 жылдардагызына көрө, орто тооло эт јанынан 12,4 процентке, сүт — 3,4, түк — 8,5, аннын мүүзи — 6,8, мед — 13,9, куманак — 37,2, јилектер — 20,4, маала ажы јанынан 2,3 процентке, картошко табыштырары 1,5 катап көптөгөн.

1983 жылда область государствого эт садар план 97 процентке сүт садары — 100,5, түк — 102, ноокы — 147, чоокыр аннын мүүзин — 102, сыгыннын мүүзин — 98, картошкони — 108, маала ажын — 104, культурный сортту јилектерди — 149, медти — 115, куманакты садар план 106 процентке бүткен.

Мааладан алар продукталарды государствого садар јакылталарды Майма, Чой, Шебалин, Кан-Оозы аймактардын

мал өскүрөөчилери бүдүрдилер. Государството тук садар планы Улаган ла Кош-Агаш аймактар, эт табыштырар планы — Ондой ло Көксуу-Оозы аймактар бүдүрдилер. 22 колхоз ло совхоз 1983 жылда малдан алар продукцияны государственного табыштырар бастыра жакылталарды ажыра бүдүрдилер.

Журт хозяйство государственного табыштырып турган продукциянын чындыгы жаранганын темдектеер керек. 1983 жылда саржу ла сыр эдер заводторго табыштырган сүттин койузы 3,86 процент бололо, планда темдектелгенинен бийик болды. Табыштырылган сүттин койузы ажыра областьтын колхозторы ла совхозторы государственного табыштырылган деп 17,2 мун центнер сүт кожуды. Сүтти баштапкы сортло табыштырары 19 процентке көптөди. Ол ок өйдө экинчи сорт сүт табыштырары 12,6 процентке астады. Сортты жок сүт табыштырары 23 процентке астады.

Этке берген малдын бескези бийиктеди. Эткомбинатка табыштырган бир тын уй малдын тирүге бескези 1982 жылда 333 килограмм болгон болзо, 1983 жылда 344 килограмм болды. Ол тоодо семис, орто семис мал табыштырары көптөди.

Государственного табыштырган койлордын тирүге бескези 35 килограмм болгонынан 37 килограммга жетти.

Жаңыс ла этке табыштырган малдын бескезин бийиктеткени ажыра 1983 жылда областьтын колхозторы ла совхозторы государственного үзеери 8,5 мун центнер эт, ол тоодо 4,7 мун центнер уйдын, 3,8 мун центнер койдын эдин табыштырды.

Общественный малга азырал белетеери жанынан иш бир эмеш жаранды. 1983 жылда областьтын колхозторы ла совхозторы 160 мун тонна кату ла жулукту азырал белетеп алдылар. 1983—1984 жылдардын кыжына кажы ла тын малга 4,7 центнер азырал белетелди. Ол онын алдында өткөн кыштуга белетелгенинен 12 процент көп.

Андый жакшы көргүзүгө жер ижинин культуразын бийиктеткен, севооборотты тuzаланган, кырларды, өлгөн эдер ле мал одорлоор жерлерди чике тuzаланган шылтуунда једип алган деп айдарга јараар. Јер сугарар ла јер кургадар организациялар 1981—1983 жылдардын туркунына 10,3 миллион салковойдын ижин бүдүрдилер. План 113 процентке бүткен. Ого үзеери мелиорациянын материально-технический аргаларын тыныдарына ла иштеп турган улустын јадын-јүрүмин жарандыраына 5,9 миллион салковой акча чыгымдалган. Мелиораторлор јуртап јадар текши кеми 7,8 мун квадратный метр туралар тудулды.

1983 жылда 1679 мун гектар жаңы жер сугарылды, 174 гектар жердин сугаттары жаңырта жазалды, 422 гектар сас жерлер сугарылган, 2963 гектар жерде культурно-технический иштер бүтти. Бастыра бу иш кыраларды, одорлорды, өлөн чабар жерлерди элбетти, түжүмин бийиктетти.

Областын колхозторунда ла совхозторунда улай сугарылып турган 8,1 мун гектар жер бар, 4,6 мун гектар жерди көчүп жүрер жазалдарла сугарып жат, 10,5 мун гектар жерлер агын суулардан сугарылат, 2,8 мун гектар кургадылган жерлер тузаланылат.

Өткөн жылда кыраларды 435,1 мун тонна өтөклө, 5,7 мун тонна минеральный удобрениелерле жарандырган. Ол 1982 жылдагызына 28 ле 6 проценттерге көп.

Туулу Алтайда бастыра кыралардын жүк ле сегис процентти сугарылат. Же ол жерлерден колхозтор ло совхозтор эдип алган азырал бастыра белетелген азыралдын 18 проценти болгоны мелиорациянын жаан учурын керелейт.

Областыта жаңыс жылдык өлөн үренделген кыралардын кажы ла гектарынан орто тооло 22,3 центнерден өлөн жуунадып алган болзо, Кош-Агаш аймакта сугарган кыралардын кажы ла гектарынан 50 центнерден түжүм жуунадып алгандар. Бу аймакта «Путь к коммунизму» колхоз кажы ла гектардан 38 центнерден, «Кызыл Мааны» колхоз 53 центнерден жуунадып алдылар.

Областыта аш өскүрүп жуунадары 1983 жылда, 1982 жылдагызына көрө, 30 процентке, өлөн үрендеп өскүрери 10 процентке, маала ажын — 3 процентке, картошканы — 31 процентке көптөттү.

ОБЛАСТЫН ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ЛЕ СОЦИАЛЬНЫЙ ӨЗҮМИНИНГ ӨСКӨ КӨРГҮЗҮЛЕРИ

Областын албаты-хозяйствозын өскүрерине государствонын бюджетинен чыгымдар жылдын ла көптөп туру. 1979—1983 жылдарда 215 миллион салковой чыгымдалган. 1978 жылда Туулу Алтайдын экономический ле социальный өзүмине 39,5 миллион салковой чыгымдалган болзо, 1983 жылда 47,7 миллион салковой чыгымдалды, эмезе 20,8 процентке көптөгөн. Жербойындагы Советтер башкарып турган жилищно-коммунальный хозяйстваго, албатынын үредүзине, су-кадыкты корыырына, албаты-калыкты социальный жеткилдеерине бюджеттен чыгымдар база көптөп келди.

Улусты пенсияла жеткилдеери жаранды. 1978 жылда об-

ластыта 25,6 мун кижипенсия алган болзо, 1983 жылда олоордын тоозы 33 мунга јетти, эмезе 28,9 процентке көптөгөн. Пенсия ла болуш акча берери 64,6 процентке өсти. Бир кижиге жылына пенсия төлөп турганы 496 салковой болгоннан 633 салковойго јетире, эмезе 27,6 процентке өскөн.

Областыта албатынын үредүзи јаранып туру. Орто үредүлү школдордын тоозы 59 болгоннан 71-ге јетти.

Ишмекчилердин ле служащийлердин айына орто тооло алып турган акча-јалы 25 процентке бийиктеди. Бу бешжылдыктын учына ишмекчилердин ле служащийлердин айына акча-јалы орто тооло 171 салковойго, колхозчылардын ижи учун төлөөри 140 салковойго једери билдирет.

Культуранын учреждениелерине, физический культурага ла спортко чыгымдар өсти, олоордын ижи јаранды, анылу үредүлү ишчилеринин тоозы көптөди.

Су-кадыкты корыыр ишке бюджеттен чыгымдар көптөди. Бешжылдыктын туркунына больницаларда орындардын тоозы 6,7 процентке, врачтардын тоозы 9 процентке көптөгөн.

БАШКАРААЧЫ ИШЧИ — АЛБАТЫ-КАЛЫКТЫ БАШТААЧЫ

КПСС-тин Төс Комитеди башкараачы ишке билгир, политический турумкай коммунисттерди тургузарына, олорло иштеерине, тазыктыларына јаан ајаруны эткен де, эдип те јат.

Бистин Көксуу-Оозы аймактагы партийный организацияда партиянын эмдиги өйдөги некелтелери аайынча ишти башкарып, улусла иштеп билер башкараачы ишчилер бар ба? Бар. Олордын ижинин ченемелин текши таркадып тузаларна јараар деп шүүп турум.

Государствонун планын јылдын ла бүдүрүп турган коллективтердин тоозында элден озо Көксуу-Оозындагы совхозтор ортодо ортоктоп иштеп турган агашхозтын коллективин адаар керек. Предприятие аймакта агаш белетеер ле өскүрер, кичеер ишти башкарып јат. Коллективти он јылдан ажыра өйдин туркунына директор А. С. Грошев башкарат. Предприятие төзөлгөни он бир јыл өтті.

Јаңы төзөлгөн предприятиенин башкараачызына иштеерге јенил деп чотолып јат. Је јүрүмде андый болбойт. Баштапкы ла күннен ала једикпес-тутактар учураар. Удабай директор не кижилер болгоны, ишти төзөп, улусты башкарып билери, канайда иштеп турганы јартала берер. Андый өй јит директордын јүрүминде 1974 јылдын јайы болгон.

Агашхоз төзөлгөн кийинде экинчи јыл өдүп јаткан. Баштапкы једимдер кандый болорын предприятиенин бойынын да коллективи, аймакта да соныркап сакып турдылар. Агаш узак өзүп јат, 30—50 јыл керек. Оны јакшы билеп, хозяйствонун дирекциясы тогус јыл мынан кайра тузалу иш эдип баштаган. Көк-Јар јурттын јанында јаш агаш отургузылды.

Озо-озо јылдарда Оймон ичине көчүп келген крестьяндар туралар ла чеден-кажаан тударга коштой өскөн агаштарды кескендер. Көк-Јардын јанында јаңыс төгөштөр арткан, ке-

зик јерлерди суу ыра јийле, коолдор боло берген. Агаштар јоголо берерде салкын-јыбарга јердин кыртыжы артпаган, түжүм јабызаган, јерге чык јетпей, кургап, кадып баштаган. Онын учун јердин кыртыжын ойто орныктырар керек болгон.

Иш башталган јетенинчи јылдарда жаңыс төнөштөр турган, салкын токтоду јоктон өткүрө согуп турган јерде эмди агаштар өзө берди.

Агаш кичееп турган хозяйстводо агашты кичееп өскүрери ле билгир тузаланары — јаан учурлу задачалар. Бу задачаларды агашхозтын дирекциязы науканын жаңы үредүзи аайынча бүдүрерге кичеенет.

Кезилген агашты бастыразын тузаланар керек. Агашхозтын коллективинде тургузылган баштапкы учурлу некелте андый. Былтырдан ала тегерик кирее тузаланылат. Азыйда агаштын коозын строителствого алала, јоон учын жаңыс ла одын эдип туратан. Эмди јоон учын тегерик кирееле јарала, строителстводо агашла узанар ишке үзеери материал эдип тузаланып турулар.

КПСС-тин райкомынын члени А. С. Грошев он јылдан эмеш көп өйдин туркунына тегин ишмекчиден тын механизациялу јаан предприятиенин башкараачызына јетире өсти. Анатолий Сергеевич энирде үренип, одус јаштуда орто школды үренип божотты, онон Бийскте техникумды заочно үренип божоткон. Уренерге качан да орой эмес деген ээжиле башкарынып, А. С. Грошев бойынын ижине керектү үредү алды. Техникумда үренип билип алганы ла бойынын иштеерге күүнзегени, агаш ижине јаштаң ала тазыкканы бүгүн билгир башкараачы болорын јеткилдеп туру. Коммунист эдип турган некелтелерине јарап турган улустын бирүзи деп айтса, јастыра болбос.

Партия ла башкару башкараачы ишчилерди талдаарына, оморды иште чике тургузарына јаан ажару эдип јадылар. Совхозтордын директорлорын ла баш специалисттерин, орто үйедеги башкараачы ишчилерди көп солып турганы јурт хозяйстводо ишке тузаны ас берер.

Производстводо, коллективте айалга кандый болгонын ончо јанынаң тереңжиде билип аларга, ас ла салза, үч јыл өй керек. Онын ла кийнинде директордын ижи, онын эп-аргалары, кылык-јаңы јарталып, иш текши көндүгер. Онын учун совхозтордын, предприятиелердин директорлоры узак иштегени тузалу деп мен шүүп јадым.

СССР-дин алтан јылдыгынын адыла адалган совхозты

директор Ю. И. Золотарев онынчы жыл башкарып јат. Өткөн жылда хозјайствонун коллективи бастыра пландарды ۆйинен озо бүдүреле, аймакта ла областта база катап озочыл болды. Јаан једимдерге совхоз элден озо бригаданын подрядыла иштейле, једип алганын темдектеер керек.

Бүгүн јангы эп-сүмеле совхозто јангыс ла мал ۆскүреечилер эмес, је анайда ок механизаторлор иштеп тургандарын темдектеер керек. Удабас бу коллективтин бастыра ишчилери јангы эп-сүмеле иштеп баштаар.

«Алтыгы-Оймондогы» совхозтын баш агрономы К. В. Дробышева байлык ченемелдү ле таскадулу башкараачы ишчи болгонын көргүзип иштейт. Шак ла онын эдип турган баштаңкайыла хозјайство бүгүн кырларды ла јаландарды сугарар иштерди јенүлү бүдүрип туру. Темдектезе, Чендектеги ферманын Кургак кобы деп јеринде былтыр ۆлөң чабар јерлерди сугарала, кажы ла гектардан 33 центнерден ۆлөң јууп обоолгон. Таштарлу ла кумақту таштанчы јерди сугарала, сүреен бийик түжүм алган.

К. В. Дробышева совхозтын јерин тузаланатан јангы шүүлтелер эткен. Олорды былтыр јайгыда КПСС-тин райкомынын бюросында шүүжип јараткан. Агроном совхозтын јерин ончо јанынан шиндейле, олорды тузаланар иштерде научный төзөлгөлү севообороттор тузаланарын, кырларды ла јаландардын кыртыжын суу ла салкын артадып үрееринен корулаарын, таштардан, јыраалардан арчыырын темдектеген.

Агроном К. В. Дробышеванын партиянын райкомынын бюросы јараткан шүүлтелери аайынча иштеп, совхоз баштапкы једимдерге једип алды. Совхоз бойында ۆскүретен аштын ла азырал культуралардын үренин бойы белетеп јат. Малга азырал јеткилделди. Јердин түжүмин бийиктедер иш элбеде ۆдүп туру.

Бу темдек специалисттер јербойында баштаңкайлу иштегени кандый тузалу болгонын көргүзет. Онын учун бастыра совхозтордын коммунисттери Алтыгы-Оймондогы совхозтын баш агрономы баштаганын бойында шүүжеле, база анайда эдери керектү. Је кажы ла хозјайство бойынын јеринин айалгазы аайынча эдетени јарт. Текши задача — јердин түжүмин бийиктедер иштердин системазын табары. Бу ишти хозјайстволордын парткомдоры башкарар учурлу.

Јурт јерлерде парткомдордын бүдүрип турган ижи, эдип турган керектери элбек ле јүзүн-башка. Улус парткомго, онын ишчилерине јүзүн-јүкпүр сурактарлу ла керектерлү келгилеп јат. КПСС-тин Төс Комитединин 1983 жылда июнь ле декабрь

айларда өткөн Пленумдары коммунисттерди, баштамы партийный организацияларды ла парткомдорды тözömöl лө идейно-таскамал иш колбулу болорына, хозяйственный ла социальный сурактарды бирлик бүдүрерине ууландырган.

Ол јанынан «Амурдагы» совхозтын парткомы јакшы иштеп турганын темдектеер керек. Партийный јуундарда өдүп јаткан производственный сурактарла коштой культурно-бытовой иштердин сурактарын, общественный организациялардын ижин шүүжип јадылар.

Кажы ла недеде башталарда, парткомдо идеологический иштин планерказы өдөт. Анда совхозтын директоры В. Л. Казанцев туружат. Улустын јадын-јүрүми јакшы, ижинин эрчими тын болорыла колбулу бастыра керектер јаантайын парткомнын ајарузында.

«Амурдагы» совхозто строительствонын сурактары аайынча областьтын башкараачы ишчилеринин калганчы семинары өткөн. Семинарда турушкан улус совхозто социально-бытовой строительство канайда тözөлгөнин бойлоры көрөлө, јандылар.

«Амурдагы» совхоз малдын кажаандарын, улус јуртап јадар туралар, соцкультбыттын объекттерин тудары јанынан аймакта баштапкы јерде. Өткөн јылда совхоз строительствого миллион салковойго шыдар акча чыгарды. Амурдагы машинно-тракторный мастерской иштеп баштады. Малдын азыралын белетеер цех бүтти, нефтебаза тудулды.

Бу айдылганы «Амурдагы» совхозто производственный ийде сүреен тынганын керелейт. Анчада ла улус јуртайтан туралар тудар иш тыгыды. 1983 јылда совхоз план аайынча 12 квартира тудар ордына 28 квартира туткан.

Је кезик башкараачы ишчилер улуска иштенерге јарамыкту айалга јеткилдеери, олардын јадын-јүрүмин јарандырары јанынан кичебей турганы база учурап јат. «Алтыгы-Оймондогы» совхоз улус јуртап јадатан туралар, производствонын, соцкульттын объекттерин тудар пландарды јылдын ла бүдүрбей јат.

«Јуртхозтехниканын» аймактагы биригүзи тözөлгөли тогузынчы јыл өдүп те јаткан болзо, онын материально-технический базасы тözөлгөлөк. Онын учун коштор тартып јетирер пландар бүтпей туру, ол дезе аймактын бастыра экономиказынын өзүмин тутадып јат.

Башкараачы кичи иштеп билеринен көп керектер каманду болгонын Теректүдеги ферманын управляющийи коммунист Аким Егорович Субботиннин ижи көргүзет. Ферма-

нын ижин нөк. Субботин башкарганы жирме жылдан ажа берди. Бу иште узак иштегениле аймакта Аким Егоровичке теңдежер башкараачы ишчи табылбас. Нөк. Субботинле тушташкан кажы ла учуралда мен бу кижин фермалардын ишчилеринин ортодо кандый керектериле андый жаан тоом-жыда болды не деп сананадым. Фермада ончо иш аайлу-башту, дисциплинаны бускан, иш тутаган учуралдар болбой жат. Андый жакшы једимдерге Аким Егорович Субботиндий башкараачылар бойынын ак-чек јүрүмиле, жакшы кылыктарыла, ижин сүйп турганыла једип алып јадылар.

В. ПЕТРОВ,
КПСС-тин Көксуу-Оозындагы райкомынын
баштапкы качызы

ПРОДУКЦИЯНЫ ЭДЕР ЧЫГЫМДАРДЫ 0,5 ПРОЦЕНТКЕ АСТАТКАНЫ НЕНИ БЕРЕР

Совет Союзтын Коммунистический партиязынын Төс Комитедининг 1983 жылда декабрь айда өткөн Пленумы продукцияны эдер чыгымдарды пландалганына үзеери астадар аргаларды бедреп табар задача тургускан. Чокымдап айтса, предприятиелерде продукцияны эдип чыгарарына чыгымдарды астадарын пландалганына үзеери жарым процентке астадар аргалар табары керегинде куучын болуп јат. Ол планга үзеери партиянын јакылтазы болзын деп, нөкөр Ю. В. Андропов айткан.

Баштап тарый көрзө — жарым процент тын эмес болгодый. Је бистинг орооннын хозяйствозы сүреен јаан ла элбек болгонын алза, продукцияны эдип чыгарар чыгымдарды (себестоимостьты) ол до кире јабызатканы сүреен көп акча-јөөжө чеберлеер, кирелтени тын көптөдөр. Анайда чеберлеп, кымакайлап алган акча-јөөжө, көптөй берген кирелте производство оног ары тыгыда өзөрин, государство өткүрерге темдектеп алган социальный иштерди бүдүрерин јеткилдеер, орооннын коруланар ийде-чыдалын тыгыдар.

Электроэнергетикада продукцияны эдер чыгымдарды 0,5 процентке јабызатканы кирелтени 100 миллион салковойго көптөдөр;

строительный материалдардын промышленнозында — 120 миллион салковойдон ажыра;

агаш хозяйстводо агаш јарар ла целлюлоза-чаазын эдер промышленностьто — 140 миллион салковойдон ажыра;

химический ле нефтехимический промышленностьто продукцияны эдерине чыгымдарды ол кирези јабызатканы 200 миллион салковойды кымакайлап чеберлеер;

одырунын промышленнозында — 320 миллион салковой;

аш-курсактын промышленнозында — 600 миллион салковойды;

јенил промышленностьто — јарым миллиард салковойдон ажыра,

машиностроениеде ле темир кайылтарында — 800 миллион салковойдон ажыра чеберлеер.

Бастыра промышленностьты бүткүлинче алгажын, продукцияны эдип чыгарарына чыгымдарды јүк ле јарым процентке јабызатканы үч миллиард салковойдон ажыра астам берер.

Анайда кымакайлап алган үч миллиард салковой акча государство албатынын су-кадыгын корыыр бастыра иштерди эки айдын туркунына акчала јеткилдеерине једер.

1982 јылда иштегенинен көргөндө, промышленный продукцияны эдип чыгарарына эдилген чыгымдардын көп нургуны (јенил индустрияда — 88 проценти, аш-курсактын промышленнозында — 84 проценти) сырьенын ла материалдардын баазы болуптыр. Анайдарда, продукцияны эдип чыгарарына чыгымдарды астадарга турган болзо, элден озо сырьены ла материалдарды сүреен чебер тuzаланар, оларды кымакайлап чыгымдаар, бир де үребес ле јылыйтпас керек.

Промышленностьто продукцияны эдерине чыгымдардын јети процентке шыдары одыруга ла энергияга барып јат. Оларды өткүре көп өртөөрин ле күүдүрерин ончо јерлерде јоголткожын, продукцияны эдерине оларды чыгымдаган кемин јабызатса, база көп астам болор.

Чыгымдардын 7,6 проценти производстводо тос фондтордын амортизациязына келижип јат. Предприятиеде элеген, эскирген јазалдарды улай ла солып, жагырта јазап турганы ажыра оларды бастыра бар ийдезиле иштеткени, производственный площадьты билгир тuzаланганы эдилген продукция бажына амортизацияны астадар, ол ажыра продукцияны эдип алар баазын јабызадар арга берер.

Продукцияны эдип чыгарарына чыгымдардын 14,5 проценти (машиналар эдеринде ле темир кайылтарында 22,9 проценти, агаш кезип белетеер промышленностьто 34,6 проценти, строительный материалдардын промышленнозында 21,5 проценти, балык тудар промышленностьто — 23,9 проценти) иштеген улустын акча-јалы ла оног социальный страхованиге көчүргени. СССР-де ишкүчиле јаткандардын акча-јалы токтоду јок бийиктеп јат, мынан ары база бийиктеп барар.

Је иштин арбынын өскүрери, кажы ла кижии иштеп бүдүрип турганын там көптөдөри керектү. Ол тушта эдилген продукция бажына акча-јал чыгымдаары астаар, продукцияны

эдериңе чыгымдардыҥ кеми жабызаар. Ого үзеери шак ла ол тушта улустыҥ көптөп турган акча кирелтези товарларла толо јеткилделер.

Промышленностьтыҥ бастыра бөлүктеринде, јурт хозяйстводо, транспортто, строителстводо кымакайлап чеберленетен аргалар көп. Озочыл предприятиялердин, колхозтордыҥ ла совхозтордыҥ коллективтери бу задачаны бүдүрерине јаан учур берип, продукцияны эдип чыгарар чыгымдарды јарым процентке үзеери жабызадар аргаларды бедреп табала, оларды бойларына удуралган социалистический молјуларына кийдирип турулар.

Бистин ороонныҥ ишкүчиле јаткандары КПСС-тин Төс Комитединин декабрь айдагы (1983 ј.) Пленумныҥ јөптөринде ле Ю. В. Андроповтыҥ Пленумдагы куучынында тургузылган задачаларды бүдүрери учун мөрөйлөжип, 1984 јылда иштин арбынын пландаганына үзеери бир процентке өскүрер социалистический молјулар алып турулар.

Өткөн 1983 јылда ороондо иштин арбынын 2,9 процентке бийиктедери пландалганынын ордына 3,5 процентке, эмезе 0,6 процентке бийиктеген, 1984 јылда иштин арбынын пландалганына үзеери бир процентке бийиктедери учун мөрөй башталды.

Иштин арбынын 1984 јылда бир процентке бийиктеткени ороонго нени берер:

- сегис миллиард салковойдон ажыра үзеери кирелте;
- 14,7 миллиард киловатт-час электроэнергия;
- 6,2 миллион тонна нефть (газтыҥ конденсадыла кожо);
- 5,8 миллиард кубический метр газ;
- 7,2 миллион тонна таш көмүр;
- 119 миллион квадратный метр јүзүн-башка бөстөр.

БИСТИНГ ТӨРӨЛИСТИ КОРЫРЫНДА

(Совет Черүнин ле Талайда жуулажар Флоттын 66-чы жылдыгына)

1984 жылда 23 февральда бастыра совет албаты, жуу-јепселдү Ийде-Күчтердин жуучылдары ла бастыра прогрессивный кижилик Совет Черү ле Талайда жуулажар флот төзөлгөннин 66-чы жылдыгын темдектеп јат.

Улу Октябрьский социалистический революция јенген кийинде империалисттер Совет Россия турганына јөпсинбей, Советтердин јиит республиказын жуулап, јоголторго јазангандар. Революциянын једимдерин корулап алатаны социалистический государство болор-болбойтонынын сурагы боло берерде, партияга јаңы черүни төзөөргө келишкен.

Социалистический черүни төзөөри керегинде сурактарды партиянын Төс Комитединде ле башкаруда, Советтердин съездтеринде, военный ишчилердин ле солдаттардын жуундарында элбеде шүүшкен. Партия ла В. И. Ленин ол жуундарда айдылган шүүлтелерди ајаруга алгандар, ишмекчилердин ле крестьяндардын революционный баштагкайына јөмөгөндөр.

1918 жылда 28 январьда Албаты Комиссарлардын Соеди «Ишмекчи-крестьяндардын Кызыл Черүзин төзөөри керегинде» В. И. Ленин кол салган Декрет јарадып јөптөгөн. Ол Декретте Совет государствонын жуу-јепселдү Ийде-Күчтерин төзөйтөни ле тыгыдатаны айдылган.

Коммунисттердин партиязы јаңы черүни улус бойынын күүниле служить эдер ээжиле төзөп баштаган. Партиянын ла онын Төс Комитединин башкартузыла, јербойындагы партийный ла совет органдар турушканы ажыра бастыра ороондо Кызыл Черүнин отрядтары, полкторы ла дивизиялары төзөлгөн.

Совет албаты Лениннин партиязына баштадып, социалистический Ада-Төрөлин корырына көдүрилген, јиит Кызыл Черүнин жуучылдары Германиянын олјочылдарын туй соккон качан да ундылбас күндерге учурлап, 23 февральды Совет Черүнин ле Талайда жуулажар Флоттын күни эдип, жылдын ла темдектеп јат. 1918 жылда март айда черүде военный комиссарлар көстөлгөн. Комиссарлар жуучылдарды Лениннин партиязын эбире бириктирген, черүде дисциплинаны

тынгыткандар. Комиссарлар акту бойлорынын героизмиле, жалтанбазыла ондор мунг тоолу жуучылдарды оштүлөрлө күүн-кайрал жок тартыжуга көдүрүп тургандар.

1918 жылда июль-август айларда империалисттер Советтер Ороонына удурлажа жуулажарын элбедип ийгендер. Англиянын, Япониянын, Американын, Франциянын ла Китайдын мундар тоолу солдаттары Владивостокко келгендер. Туркестанга ла Закавказьега Англиянын черүлери кирип алгандар. Орооннын ичбойындагы контрреволюция бажын көдүрди.

Андый жеткерлү өйдө ВЦИК-тин 1918 жылда 29 майдагы жөбиле ишмекчилер ле крестьяндар кыйалта жоктон черүде турар эдилди. Военный политиканын жаан учурлу сурактары аайынча В. И. Лениннин шүүлтелерин партиянын VIII съезди жараткан.

1919 жылда март айда Кызыл Черүде 1,5 миллион кижиле болгон. Кызыл Черү кажы ла күн сайын тыгып турды. Орооннын күнчыгыштагы райондорунда мылтык-жепсел белетеер иш элбеген. Жаңыс ла 1919 жылда алты катап мобилизация жарлалган. Онын шылтуунда 1920 жылдын учы жаар черүде улустын тоозы 5,5 миллионго жеткен.

Жаан черүни төзөгөн партиядан, Совет государстводон оны мылтык-жепселле, кийимле, аш-курсакла, жуулажар техникала жепсеери жанынан эрчимдү иш өткүрерин некеген.

Кызыл Черү төзөлгөн баштапкы ла күннен ала бастыра телекейдин алдына жаңы кебер-бүдүмдү черү болгонын көргүскен. Онын жуу-жепсели бастырателекейлик историяда баштапкы катап албатыга удурлаштыра эмес, албатыны корулап аларына, ишкүчиле жаткандардын исторический једимдерин оштүлөрдө аргадаарына, өскө ороондордын јерлерин блаап аларына эмес, Төрөлин империалисттерден корулаарына ууланды. Социалистический экономика ажыра баштапкы бешјылдыктардын јылдарында тын ийделү коруланар индустрия төзөлгөн.

Партиянын Төс Комитеди коруланар промышленностьтын программазын бүдүрерин бойынын шинжүзине алала, онын жаан учурлу бөлүктөрине ченемелдү партийный ишчилер ийген. Черү жап-жаңы танктарла, самолетторло, артиллерияла жепселди.

Империалисттер бистин граныстын бегин, бистин государствобыстын жуу-жепселдү Ийде-Күчтеринин арга-чыдалын Хасан көлдин жанында, Халкин-Гол сууда ченеп көрөлө, оодо соктыртып алгандар.

Совет албатыга ла онын јуу-јепселдү Ийде-күчтерине кату ченелте Ада-Төрөл учун Улу јууда болды.

Бистин Төрөлиске улу јаан јеткер келди. Јуу башталган экинчи күнде СССР-дин јуу-јепселдү Ийде-күчтеринин Төс командованиезинин Ставказы төзөлгөн. Онын председателине И. В. Сталин көстөлгөн.

1941 јылда 30 июнда кату айалга боло бергенин ајаруга алып, өштүге удурлаштыра јуулажарга СССР-дин албатыларынын бастыра ийде-чыдалын јууга Коруланарынын Государственный комитеди төзөлгөн.

Бистин ороонды јуулаарга өштү 190 дивизия черү, 47 мунан ажыра орудие ле минометтор, 4300 танк, 5 мун самолет ийген. Өштү черүдеги улустын тоозыла бистин ороонды артыктаган.

Партиянын Төс Комитеди јербойындагы партийный, советский организацияларла, военный комиссариаттарла кожо качан да болбогон элбек военно-мобилизационный иш өткүрди. 1941 јылдын учына 286 стрелковый дивизия, 76 танковый бригада төзөлгөн. Јаңы черүлер кажы ла республикада, крайда ла областта төзөлип турды.

Фашист-олјочыларга удурлашкан эрчимдү тартыжуда колына мылтык алар чыдалду кажы ла совет кижин Төрөлин корыырга үренер учурлу болгон. Сок-јаңыс Совет Союз фашизмди токтодып алар аргалу деп, телекейдин албатылары иженип тургандар.

Кажы ла совет кижин «ончозын фронтко — бастыразын јенүге!» — деген кычырула јүрген ле иштенген. От-калапту јууларда совет јуучылдар өштүлерге удурлажа тын согуштар эдип, онын јуулажар ийдезин астаткан.

Өштү Москвага јууктап келген. Москваны корыырында өскө черүлерле кожо Сибирьден барган дивизиялар турдылар. Москванын јанындагы јуу-согуштарда германский фашизм баштапкы катап оодо соктырткан.

1941 јылда 7 ноябрьда Москвада бистин черүлеристин парады болгон. Парадтан черүлер көнү фронтко баргандар. Москванын јанында Совет Черү өштүнүн черүлерин оодо сокконы совет албатыны онон тын тартыжуга оморкотты, өштүни оодо согорына ижендирди. Је ого једерге ыраак болгон. Онын согында тын јуулар Сталинградта, Курсктын ла Орелдын јанында болды. Совет Черү өштүден бистин јеристи ле өскө дө ороондорды јайымдаган, учында Берлиндеги јуу-согушта фашисттердин черүзин оодо соккон.

Союзниктеринин алдына молжонгонын бүдүрүп, Совет Союз 1945 жылда 8 августта Японияга жуу жарлаган, Кызыл Черү өштүнин Квантунский черүзин жуулап, оодо согордо, Япония 1945 жылда 2 сентябрьда капитулировать эткен.

Ада-Төрөл учун Улу жууда Совет Союзтын жеңүзи бастыра телекейге совет албатынын ийдезин, онын турумкайын, социализм капитализмнен артык болгонын көргүскен. И мунан ажыра жуучылдарга Советский Союзтын Геройынын ат-нерези адалган. Ол тоодо бу бийик ат-нере Туулу Алтайдан барган 23 кижиге адалды. Жууларда ат-нерелү турушканы учун 7 миллионнон ажыра жуучылдар ордендерле, медальдарла кайралдалган.

Социализмди жуулап жоголткодый, коммунисттердин партиясын курчай бириккен албатыны былча баскадый ийде телекейде жок болгонын Ада-Төрөл учун Улу жуу база катап керелеген.

Фашизмди совет албаты жеңгени Европанын ла Азиянын көп ороондорынын жүрүм-салымында исторический бурылта эткен. Көп ороондордын албатылары кижинин күчин жиичилерден жайымданала, жаңы жүрүм төзөөр жолго туруп алдылар. Бистин жеңү ол ок өйдө телекейди бийлеер амадулу империалисттерге кату кезедү болды.

Жуунын кийиндеги жылдарда США-нын администрациясына баштаткан империалисттер НАТО, СЕНТО ло өскө дө олжочыл пландарлу биригүлер төзөйлө, жуу-жепселдерди токтоду жоктон көптөдип баштадылар.

Совет албатынын алдына экономиканы орныктырганыла коштой коруланар ийде-чыдалды тыгыдар жаан задачалар тура берген.

Ученыйлардын, конструкторлордын, инженерлердин, техниктердин ле ишмекчилердин эрчимдү ижиле Совет Черү ле Талайда жуулажар Флот жаңы жуу-жепселле жеткилделген. Империализмнин каршулу кылыктарына удурлаштыра ядерный жуу-жепсел, оны жетиретен самолеттор ло ракеталар эдилген.

1955 жылда май айда коруланар военно-политический Союз — Варшавадагы Договордын Организациясы төзөлгөн. 1959 жылда Совет Черүде стратегический учурлу Ракетный Черү төзөлгөн. Жерде жуулажар черүнин, ПВО-нын Черүлеринин ийдези тыгыды. Талайда жуулажар Флот жаңы техника, керептерле жепселген.

Бүгүңги күнде СССР-дин ле социализмнин карындаштык ороондорынын черүлери жаан учурлу задачалар бүдүргилейт.

Олор бойлорынын албатыларынын амыр-энчү ижин ле социализмнин најылык государстволорын корулап жадылар. Бойынын жуучыл ийдезиле империализмнин агрессивный ийделерин ноктодо туткылайт. Варшавада Договордын черүлери империалистический государстволордын технический тын jepceHreH черүлерине удурлажа быжу тартыжарга бойынын жуулажар ийде-чыдалын бийик кемине тудуп жадылар.

Бүгүн США ла НАТО-нын өскө дө ороондоры телекейде жуулажар стратегический ийделер теH кеминде болгонын бузарга Күнбадыш Европада Американын «Першингтерин» ле канатту ракеталарын тургузып баштадылар. Онон улам Европада ядерный жуу баштадылар жеткер тынды. Элден озо СССР-ге ле социализмнин ороондорына жаан жеткер болды.

Совет Союз андый жеткерге jöпcиHбегени jарт. Ол керегинде КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы ла СССР-дин Верховный Совединин Президиумынын Председатели нөкөр Ю. В. Андропов 1983 жылда 24 ноябрьдагы Угзуда jарт айткан. Онын учун ГДР-дин ле ЧССР-дин башкаруларыла jöптөшкөни аайынча бу ороондордын jеринде ырада учар оперативно-тактический ракеталарды тургузып баштаган.

СССР-дин черүзинин жуучылдары жуулажар таскадузы ла билгири бийик кеминде. БүгүHги совет жуучылдар баштанкайлу, тапкыр сүмелү, берилген ишти ак-чек бүдүрjп турган, жуулажар эп-сүмени үренип, билип аларга кичеенген улус.

Черүге ле флотко jүрүм там жаан некелтелер эдип jат. Олордын жуулажарга белен болгон кеми жаантайын бийиктеп турар учурлу. Ненин учун десе, олор бүдүретен задачалар база жаанап туру. Черүнин жуулажар ийдези бийик кеминде болзо, кандый да учуралда жуулажып, jенип чыгар аргалу болор.

Черүдеги күч те, уур да службаны Туулу Алтайдан барган жуучылдар — Улаган аймактан: Омырзаков Канагат ла Рязанов Юрий, Ондой аймактан: Ялаев Герман ла Климов Борис сүреен jakшы өдүп турулар. Олор Туулу Алтайдан ыраак та jерлерде турган болзо, тын ийделү жуулажар техниканы ла мылтык-jепселди үренип билип алала, совет улустын амыр-энчү төзөмөл ижин быжу корулап турулар.

Бистин партиябыстын, социалистический Төрөлис СССР-дин жуу-jепселдерлү Ийде-күчтери сергелен, жуулажар ийдези бийик кеминде болгонына иженер аргазы бар.

Бүгүн СССР-дин жуу-jепселдерлү Ийде-күчтери бастыра

совет албатыла, социализмнин најылык албатыларынын иш-күчиле јаткандарыла кожо Совет Черү ле Талайда јуулажар Флот тӱзӱлгӱнининг 66-чы јылдыгын јуулажар ијдезин там тыныдып, политический билгирин бийиктедип турган айал-гада уткып, темдектеп турулар.

А. А. ДОВНЯ,
Горно-Алтайский автономный областьтын
военкомы, полковник

НАТО ЛИВАНДА НЕНИ БЕДРЕЙТ

Өдө берген 1983 жыл Жуук Күнчыгыштагы айалганы жарандырбады, көп шыра көргөн Ливанның албаты-калыгына жаңы түбектер экелди. Израильдин олјочыл черүлери өткөн жыл жайгыда Ливанның түштүктеги райондорына жуулып, белетенип алала, орооннын ичјанындагы јерлерине жуулап кирерге амадайт. Эмди тургуза озор кейдег кирип турулар: јебрен Баальбек городты ла өскө дө јурттарды самолеттордон бомбаладылар. Озор анайда амыр-энчү јуртап јаткан улусты өлтүрип, озордын јуртын јемирип турганыла коштой, јаан јуу баштаарга ченештилер. Ненин учун дезе, Баальбек Сириянын черүлери шиндеп турган райондо туруп јат.

Израиль кылыгыла Ливанның ла Сириянын улузын коркыткан эмес, НАТО-нын кезик ороондорынн эл-јонн чочытканын өскө ороондордын политический шинжүлери темдектеп турулар. Бу агрессивный биригү Ливандагы каршулу керектерди эдерине көнү турушканы бүгүн ончо улуска јарт. НАТО Ливанга удурлашкан олјочыл јууда 1982 жылдын күски айларынан ала туружып јат. Шак ла ол өйдө Ливанга баштап США-нын, Франциянын, Италиянын, оног Англиянын черүлери келип, «көпнациональный черүлер» болуп кирип алгандар.

Бу жуукта Американын ла Франциянын черүлеринин штабтарында бомбалар от-алышкан кийнинде ол черүлерди Ливаннан түрген чыгарзын деген некелтелер Атлантиканын эки јанында — Америкада ла Күнбадыш Европада там ла тынгий берди.

Темдектезе, жаңыс ла бүгүнгги президентле тартыжаачы болуп турган демократтар эмес, је анайда ок Рейганнын жуук најылары ла колтыкчылары — сенатор Б. Голдуотер, политический шинжүчи У. Бакли США бойынын черүзин Ливаннан чыгарзын деп некеп турулар.

Күнбадыш Европада андый некелтени бүдүрип баштадылар. Темдектезе, Италиянын башкарузы Ливанда турган 2100 кижилү черүни 1100 кижиге јетире астадары керегинде јакару берди. Париж Ливанда «көпнациональный черүге» кирип турган 1750 солдаттан 500 солдатты Ливанның түштүгинде ООН-нын удурум турган черүлерине кошты.

Анайда «көпнациональный ийделер» удабай жоголор болор деп, Франциянын корреспонденти былтыр декабрь айда бичиген. США-нын президенти Рейган рождествонын байрамынын күндеринин бирүзүндө пресс-конференцияда бис Ливандагы черүлери удабай жандыраарыс деген. Президенттин ол айтканы жүрүмдө бюджетени билдирбейт. Американын талайчы-пехотинецтери Ливаннан чыгар күүни жок. Онон болгой жаңы жылдын кийинде США-нын черүзи шиндеп турган жерлерин элбеттилер. Вашингтон баштап турган жууга НАТО аайынча союзниктеринин черүлери кожулар болор деп Күнбадыш Европада чочып турулар. Чочыыры жолду. Ненин учун десе, бу государство тазаланып турган бастыра нефтьтин 70 процентин Жуук Күнчыгыштагы алып жадылар. Жууга кириже берзе, ол нефтьти жыйылтардан маат жок.

Же Вашингтоннын администрациясы бойынын НАТО аайынча союзниктерин Ливандагы үлжиге там ла терен бадалтарга албаданып жат. Анайда эдерге США «НАТО-нын Ливандагы черүлери бириккен командованиезин» төзөгөн. Бу черүлерде Күнбадыш Германиянын черүзи турар жер база бар деп, США-нын вице-президенти Бут бу жуукта «Штерн» журналдын корреспондентине айтты.

Президент Рейган эл-жоннын, конгресстин, керек десе бойынын болушчыларынын күүн-табын ажаруга албай, Вашингтоннын администрациясынын Жуук Күнчыгыштагы бастыра политиказынын төс задачасы — Ливан жаар Американын жаңы талайчы-пехотинецтерин үзеери ийетени деп шүүп туру. Январь айдын баштапкы күндеринде президент США-нын черүлерин Ливаннан чыгарар күүни жок деп Рейганнын болушчыларынын бирүзи айтты.

Же оныла коштой Рейган бойы, онын болушчыларынын кемизи де США-нын черүлери кандый амадула Ливанда турганын жартап айтпай турулар. Байла, олардын амадузын жарлаарынан жалтанып турган болгодый. Жаңыс ла жаңы жылда Рейган кудайга бажырып айткан куучынында «Алясканын кату айалгаларында, Кореяда ла Ливаннын жараттарында бистин амыр-энчү жүрүмисти корулап турган солдаттарысты кичееп турарын кудайдан сурап турум» деди.

Анайдарда, Рейган Ливаннын жараттарын, Түштүк Кореяны Пентагоннын турлулары эдип турганы жарт. Онын да учун Рейган Ливаннын президенти А. Жмайельле туштажарда «Ливан Европанын ла жайым телекейдиг бастыразынан жеткер жок болорын жеткилдейтен шибее болуп жат» деп айткан. «Көпнациональный ийделер» жаңыс ла Ливанды ла онын

башкарузын эмес, је јайым телекейдин јилбүлерин корулап жадылар» деди.

Рейган Ливанды НАТО-нын шибеези дегени ајарулу. Израиль Ливанды јуулап баштаарга јетире НАТО Средиземный талайдын Түндүкте Европадагы јараттарында турлуларлу болгон. Түштүктеги јараттардан США-нын ла НАТО-нын өскө дө ороондорынын черүлерин тартыжуга көдүрилген араб албатылар 50—60-чы жылдарда чыгара сүрген. Је озор ол јараттарга ойто барар күүндү.

Андый амадула 1982 жылда апрель айдын учында, Израиль Ливанды јуулап баштаар алдында Атлантический биригүнин «көпнациональный ийделери» американецтерге баштадып, КЭМП-Дэвидтеги јөптөжү аайынча Израиль Египетке ойто берген Сипайдын јарым ортолыгына келип кирип алгандар. Анайда «көпнациональный ийделерле» баштапкы ченелте эдилген. Онон андый ок ченелтеле «көпнациональный ийделер» Ливанга келген. Учында Средиземноморьенин түштүгин НАТО үч јанынан туй алды. НАТО јуук Күнчыгышка кириже берди.

Ливандагы кызалангы НАТО-нын түштүгиндеги райондорында Атлантический биригүнин черүлерин көптөдөргө тузalandылар.

Бу райондо јуу-јепселдер, ол тоодо ядерный јуу-јепсел көптөди США-нын флотынын, онын союзниктеринин јуучыл керептери Средиземный талайда тургалы удаган. Јуук өйлөргө јетире США бу райондо бир авиационный биригү туткан болзо, эмди экүни тудуп јат. Олордогы самолеттор эки мун километрге јетире учар аргалу. Көп самолеттор ядерный бомбаларлу.

Сицилияда Американын орто учушту 112 ракетазын тургузып баштаганы НАТО-нын түштүктеги јуулажар ийдезин база тыгыдар. Эмди США бойынын «Першинг-2» ракеталарын СССР-дин грандарынын јуук јанына тургузарга амадап, Турциянын башкарузын сүмелеп баштады.

Израиль дезе андый ракеталарды берзин деп, Вашингтоннон бойы сурады. Андый ракеталарды алала, Пентагоннон алган шариковый ла вакуумный бомбаларды, Ливанда ченеген чилеп, база ченеп көрөйин дезе, кандый тын јеткер болор? Ливан бүгүн США-нын ла НАТО-нын көп улусты кырып өлтүрер јуу-јепселди ченейтен јер боло берди. США-нын эн јаан линкору «Нью-Джерси» бойынын уур артиллериязыла Ливаннын јурттарын аткылап, бир тоннадан ажыра бескелү бомбаларын ченеп көрди. НАТО-нын солдаттары

Ливанда жуулажар ченемел алып үренип жадылар. Онын да учун өйлү-өйинде озор бойларынын черүлерин солып турулар. «Көпнациональный ийделер» үредү өткүрип, бойынын таскадузын тыгыдып турган эмес, көнү жуулажып, улус кырып өлтүрип, жуучыл ченемел алгылайт.

Рейганнын администрациязы эдип турган каршулу кыл-ыктарында элден озо бойынын политиказынын военно-стратегический амадуларыла башкарынып јат. Онын да учун президент США-нын талайчы-пехотинецтерин Ливанда көптөдөт, жуучыл керептерин Ливаннын јараттарынын жуук јанында тудат.

Рейган Аляскадагы ла Түштүк Кореядагы жуулажар турлуларла Ливандагы керектерди колбоштырганында учур бар. Мында олјочыл жууга белетенгениле, андый жууны өткүретениле камаанду болгодый.

НАТО Средиземный талайдын районын коруланарга эмес, табару эдерге тузаланар күүндү. Күнбадыштагы ороондор бу талайды озодон бери Россияла, оног СССР-ле жуулажарга тузаланганын история билер. Öткөн јүсјылдыктын ортозында Крымдагы жуу, 1918 јылда Англия ла Франция Кавказты жуулап аларга бойынын черүлерин ийгени озордын амадуларын керелейт.

Јарлу советский журналист Эрнст Генри «Новый мир» журналда јарталган статьяда Американын стратегтери Түштүк-Күнчыгыш Европада үч ууламјыла табару эдерин пландагылайт деп бичиген. Ол: Балкандарды жуулаары, Кара Талайда Советский јараттарга ла Кавказка табару эдери. Бастыра бу табаруларды Средиземный талайдан США-нын алтынчы флотынын болужыла эдери пландалат.

Бириктирген Штаттардын Средиземный талайда турган флоты жуу-јепселдери јанынан США-нын өскө флотторынан чик јок тын деп, США-нын талайчы флотынын министри Дж Леман январь айдын баштапкы күндеринде айтты. Анайда артыктаганы тегин учурал эмес деп шинжүчилер темдектегилейт.

США-нын бийик јамыда турган улузы айдып турганы тегин эмес, Вашингтоннын военно-стратегический амадуларыла колбулу. Је амадулар ла аргалар түнгей эмес. Олјочыл жуу өткүрерге кийин јаны бек ле быжу болор учурлу. Жуук ла орто Күнчыгышта жуу өткүрерге јазанып турган империалисттердин кийин јаны быжу бек болор аргазы јок. Жуук Күнчыгыштагы керектерге кирижип турганын Американын ла Күнчыгыш Европанын албатызынын элбек-калыгы ја-

ратпайт. Вашингтон ло онын союзниктери араб ороондордогы турлуларга тын иженер аргазы јок. «Көпнациональный ийделер» Ливанда турганын бу орооннын албатыларынын көп нургуны, ол тоодо јангыс ла мусульмандар эмес, је анайда ок христиандар јаратпай турулар.

Бастыра араб ороондордын албатылары США-нын ла НАТО-нын өткүрип турган политиказынан тын чочып турулар. Ненин учун дезе, империалисттер өткүрип турган каршулу кылыктары олардын национальный јилбүлерине јеткерлү. США ла НАТО күнбадыш Европада тургузып баштаганын Американын орто учушту ракеталары јангыс ла социализмнин ороондорынын јерин аткылаарга тургузылган эмес, је анайда ок керектү өйдө јуук ла Орто Күнчыгыштын, Африканын телкем јерлерин аткылаар аргалу.

Индийский тенгистин араб ороондордын јерлерин США-нын Диего-Гарсиа ортолыкта турган стратегический бомбардировщиктери бомбалаар јеткерлү. «Першингтер» Израильдин колына кирзе, араб ороондорго кандый тын јеткер болор? Империалисттер шак ла Израильди јуук Күнчыгышта НАТО-нын јилбүлерин корыйтан ийде эдип алгандар. Ого ок США ла Израильдин ортодо тургузылган договор учурлалды.

Н. МОДОРОВ

БАЖАЛЫҚТАР

Агитацияның ла пропаганданың ончо аргаларыла	3
Областың промышленнозының өзүми	9
Башқараачы ишчи — албаты-калыкты баштаачы	17
Продукцияны эдер чыгымдарды 0,5 процентке аstatканы нени берер	22
Бистиг Төрөлисти корырында	25
НАТО Ливанда нени бедирейт	31

СОДЕРЖАНИЕ

Эффективность агитации и пропаганды	3
Развитие промышленности области	9
Руководитель — организатор масс	17
0,5 процентов себестоимости продукции	22
Всегда на страже нашей Родины	25
Что ищет НАТО в Ливане	31

4 акча